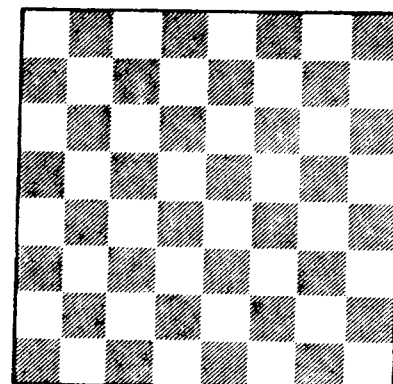
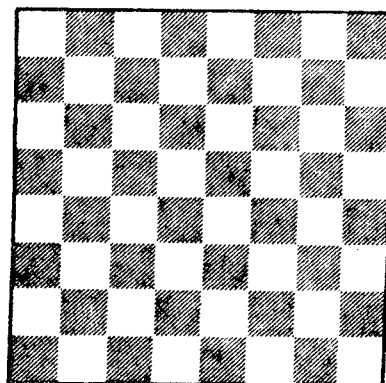
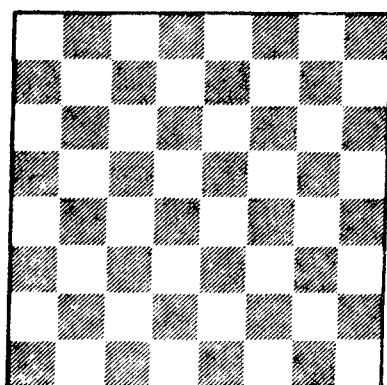

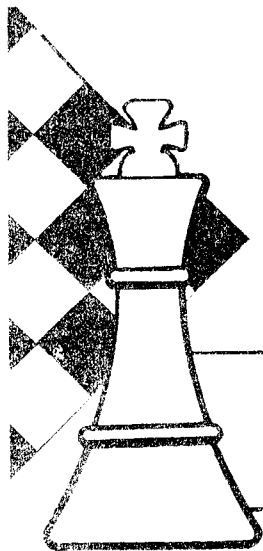
EBUR

orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor schaakeindspelstudie

EBUR

1e Jaargang, nummer 4

december 1989

Kwartaaltijdschrift van ARVES

Redactie: Harold van der Heyden (dataverwerking) en Rene Olthof (redacteur)

Redactieadres: Achter het Schaapshoofd 7, 5211 MC 's-Hertogenbosch,
tel. 073-133049

REDACTIONEEL

Ons kwartaalblad begint langzamerhand vaste vorm te krijgen. In samenspraak met de voorzitter is de knoop doorgehakt en het blad kort en krachtig EBUR gedoopt. Dat is een anagram van onze naamgever Rueb. Tevens is het latijn voor ivoor. Dat staat overdrachtelijk voor kunstzin en hoge kwaliteit en moet vooral niet geassocieerd worden met ivoren toren en nog minder met schaakspelen van ivoor - olifanten worden al te veel afgeschoten om hun slagtanden.

Het EBUR-vignet is ontworpen door Ignace Vandecasteele, wiens eerste schriftelijke ARVES-bijdrage wij tevens mogen begroeten in dit nummer. Dit artikel is uitstekend geschikt om bij wijze van test Harold van der Heijden's studiedatabank op los te laten. In het bestand, dat inmiddels bijna 10.000 studies bevat, zitten bijvoorbeeld 27 studies met de materiaalverhouding 0400.11

Van Heuäcker vonden we zo ook nog een andere studie, die onlangs gekraakt werd door de lezers van *Schach Magazin* 64. De studie was hierin opnieuw gepubliceerd i.v.m. een bespreking van een nieuw eindspelboek: *Phantasie im Endspiel*, waarna meerdere lezers de weerlegging vonden:

Paul Heuäcker
Frankfurter Rundschau 1955
remise

1. Kh8 h2 2.a8D Lxa8 (2...h1D+ 3.Lh7 Lxa8
pat) 3.Le4!! Lxe4 pat

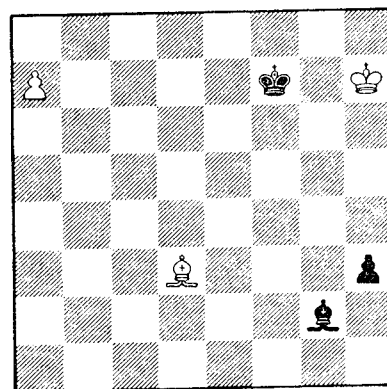

diagram 1

Echter 1...La8!! en zwart wint toch.

Het STATISTIEK-verhaal in nummer 3 leverde een flink aantal positieve reacties op. Van binnen de ARVES (Wouter Mees en Jan van Reek - die trouwens zijn eigen studie-produktie ter opname in het bestand aanbod!) maar ook van daarbuiten. Rob Verhoeven van de Koninklijke Bibliotheek toonde direct interesse en vanuit het buitenland kwam een lovende brief van Dr.Rainer Staudte.

De redactie mocht artikelen ontvangen van Wouter Mees over de jaarlijkse PCCC-vergadering, Jan van Reek over het arbitraire karakter van jury-uitspraken bij studietoernooien en een enthousiast verslag van de derde ARVES-bijeenkomst in oktober van de hand van Harrie Grondijs. Vermeldenswaard is nog dat Marwitz' lezing een vervolg kreeg in het KRO-radio-programma *Man en Paard*, waar onze topcomponist was uitgenodigd.

Na het artikel van S.M.Kaminer dat wij in drie delen in een vertaling van Van Donk publiceerden, zit het volgende project alweer in onze portefeuille. Een duitstalig manuscript van B.Soukup-Bardon uit 1947 over de schaakstudie in Tsjechoslowakije dat bedoeld was voor *Le Monde des Echecs*, maar uiteindelijk nooit tot publicatie kwam.

Op de voorjaarsbijeenkomst zal verder een losse index van jaargang 1989 (op componist, auteur en namen algemeen) verkrijgbaar zijn.

Het verzoek om uitwisseling van EBUR met buitenlandse bladen heeft reeds enkele reacties opgeleverd, zodat ons archief nu beschikt over de jaargang 1989 van *Schach DDR*, *Schweizerische Schachzeitung*, *Problemista* (Polen), *Variantim* (Israël), en *Ceskoslovensko Sach*.

Tot slot een leuke uitsmijter. Naar aanleiding van het slot van de partij Hübner - Salov uit Skellefteå is er een levendige discussie ontstaan in de rubriek van Ligterink in *De Volkskrant* over het fenomeen 'dolle toren'. Op 9 december kwam het voorlopige hoogtepunt onder de kop '35 Velletjes A4'. Daaruit de volgende studie:

Harry Goldsteen
Volkskrant 9 december 1989
wit wint

1.Txd2 (1.Td5? d1D 2.Txd1 Tf8+ 3.Ke7 Tf7+
4.Ke6 Tf6+ 5.Ke5 Tf5+ 6.Ke4 Te5+ 7.Kd3 Td5+
8.Ke2 Txd1 9.Kxd1; 1.Tb1 Te3+ 2.Kf7 Te1
3.Taa1 Kxh2 4.Kxg6 Kxg3 5.Txe1 dxe1D 6.Txe1
Kf2 7.Te5 g3 8.Tf5+ Ke2 9.Txg5 Kf2 10.Tf5+
Ke2 11.Kh5 g2) 1...Tf8+ 2.Ke7 Tf7+ 3.Ke6 Tf6+
4.Kd7 Tf7+ 5.Kc8 Tc7+ 6.Kd8 Tc8+ 7.Ke7 Te8+
8.Kf6 Te6+ 9.Kg7 Te7+ 10.Kh6 Th7+ 11.Kxg6
Tq7+ 12.Kf5 Tf7+ 13.Ke4 Te7+ 14.Kd3! (14.Kd4
Te5 15.Ta8 Te8 16.Ta3 Td8+) 14...Te3+
(14...Te5 15.Ta4) 15.Kc2 Tc3+ 16.Kd1 Tc1+ 17.Ke2 Te1+ 18.Kf2 Tf1+
19.Ke3 Tf3+ 20.Kd4 Tf5 21.Ta4 Td5+ 22.Kc3 Tc5+ 23.Kd3 Td5+ 24.Kc2
Tc5+ 25.Kd1 Tc1+ 26.Ke2 Te1+ 27.Kd3 Te3+ 28.Kc4 Ta3 29.Tb4 Tc3+
30.Kd5 Tc5+ 31.Kd6 Tc6+ 32.Kd7 Tc7+ 33.Ke6 Te7+ 34.Kf5 Tf7+ 35.Kg6
Tq7+ 36.Kh5 Th7+ 37.Kxg5 Tq7+ 38.Kf4 Tf7+ 39.Ke3 Te7+ 40.Kf2 Tf7+
41.Tf4 Txf4+ 42.gxf4 en wint

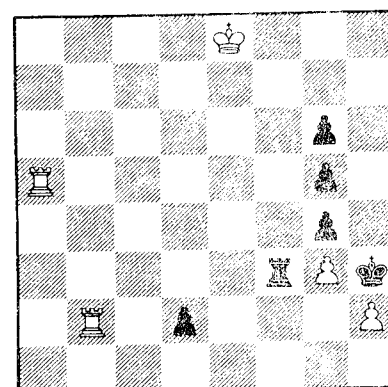

diagram 2

VAN DE PENNINGMEESTER

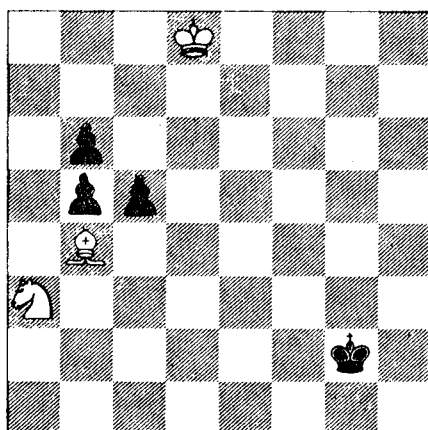
De penningmeester verzoekt de leden hun contributie 1990 ad f 50,- over te maken op postgirorekening 426288 ten name van A.Willink, rekening ARVES (Hilversum) of op zijn bankrekening 55.09.33.743. Hij verzoekt de Belgische leden B.Frs. 930,-- over te maken naar ons lid W. Stoffelen, Henrilei 59, B-2130 Brasschaat op diens postgirorekening 000-0697030-85 of op zijn bankrekening 220-0375758-16. De heer Stoffelen zal dan voor de doorzending zorgdragen.

HET BLIJFT TOBBEN

Jan van Reek

Arbiters plegen hun best te doen, maar de bekroningen worden soms raar verdeeld. De volgende twee voorbeelden (zonder nevenvarianten) tonen aan hoe twijfelachtig de beoordeling soms is.

Henk Enserink en Jan van Reek
R. Romana de Sah, 1988

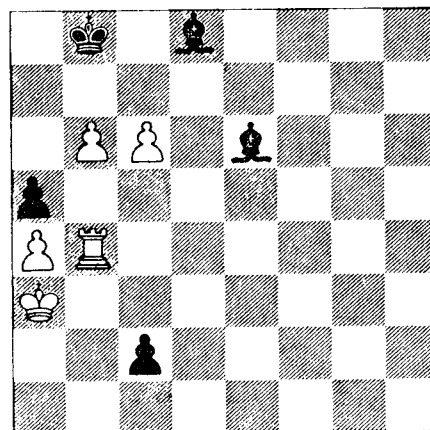

Wit wint

1. Ld2 b4 2. Pb5 Kf3 3. Kc7 Ke2
4. Lg5 c4 5. Kxb6 b3 6. Kc5 b2
7. Kxc4 b1P 8. Pd4 Kd1 9. Kd3 Pd2
10. Le7 Pf1 11. Pc2 Pg3 12. Pe3 Ke1
13. Lh4 Kf2 14. Pf5 Kf3 15. Lxg3 Kg4 16. Ke4

Het was mij een genoegen Henk te helpen bij het componeren van zijn tweede studie. Volgens mij was het resultaat zeer fraai, maar de studie werd buiten de bekroningen gehouden door een meesterwerk van Akobija, waarvan vooral het begin overtuigt.

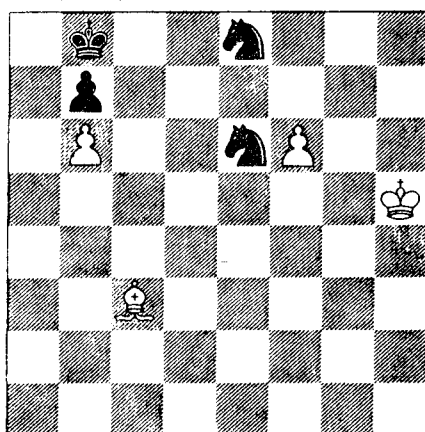
I. Akobia
5e vermelding RR de Sah, 1988

Remise

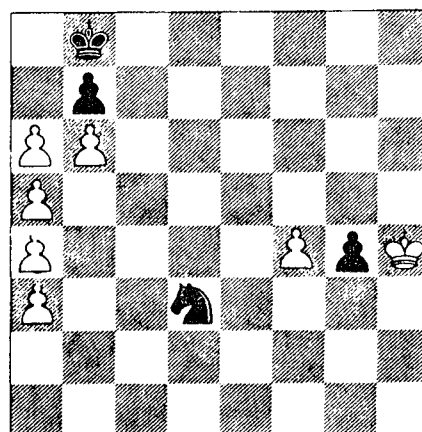
1. c7+Lxc7 2. bxc7+Kc8
3. Tb8+Kxc7 4. Tb2 G1T
5. Tc2+Txc2 pat

Mario Matous
1e prijs Thèmes-64, 1985

Wit wint

Jan van Reek
3e eerv. Verm. Sakkélet, 1988

Wit wint

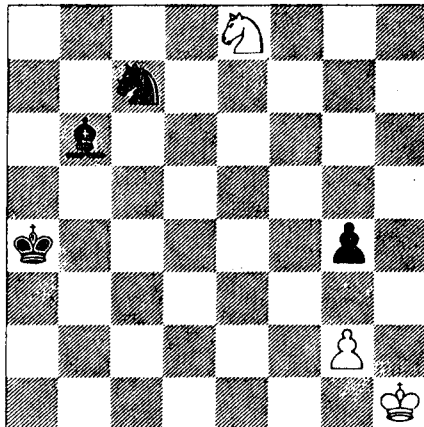
1. f7 Pd6 2. Le5 Ka8 3. Lxd6
Pd8 4. d8P Pe6 5. Pd7 Pc5
6. Pe5 Pd7 7. Pc4 Pe5 8. Pa3
Pc4 9. Pb5 Pxb6 10. Pc7 Ka7
11. Lc5
10. .. Kb8 11. Pd5 Ka7 12. Lc5

1. a7 Ka8 2. f5 g3 3. f6 Pf4
4. f7 Pe6 5. Kxg3 Pd8 6. f8P
Pe6 7. Pg6 Pf4 8. Pe5
8. .. Pd3 9. Pg4 Pc5 10. Pe3
Pxa4 11. Pd5
8. .. Pd5 9. Pd7 Pf6 10. Pf8
Pd7 11. Pe6 Pxb6 12. Pc7

Mijn bedoeling was het thema van Matous te gebruiken, maar het paard een onverwachte kant te laten opgaan door 7. Pg6 (7. Pd7? Pc5 8. Pf6 Pe4). Hoewel de inhoud beperkt is, leek mij publikatie toch terecht.

Later kreeg ik de twee volgende studies onder ogen.

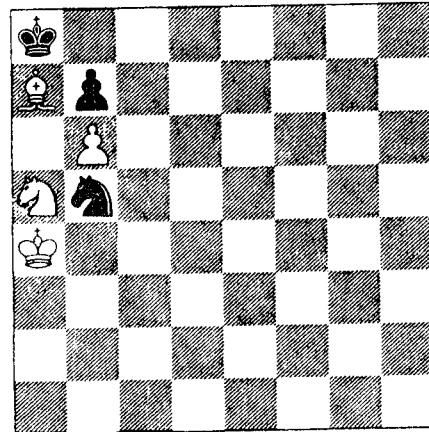
Aleksej Troitzky
Shakhmaty listok, 1929

Remise

1. Pf6 g3 2. Pe4 Lf2 3. Pc5
Ka5 4. Pe(a)6 Pb5 5. Pc7 Pd4
6. Pe6 Pc2 7. Pd4

A. Chacaturov
Shakhmaty vSSSR, 1985

Wit wint

1. Lb8 Pd6 2. Lc7 Pc4 3. Pb3
Pd2 4. Pc1 Pb3 5. Pa2 Pc1 6.
Pb4 Pd3 7. Pc2 Pb4 8. Pa1 Pc2
9. Pb3 Pd4 10. Pa5 Pb3 11.
Pxb7 Pc5 12. Kb5 Pxb7 13. Kb4

Aan mijn studie met de springende paarden besteedde ik daarna geen aandacht meer. Groot was de verbazing over de onderscheiding.

IMPRESSIES UIT BOURNEMOUTH

door
W.J.G.Mees

Permanent Commission of the FIDE for Chess Compositions,
XXXII Session - Bournemouth 1989, 19.8. - 26.8.1989

Dit was de officiële naam van deze sinds 1956 (Piran, Joegoslavië) jaarlijks terugkerende vergadering van afgevaardigden van de aangesloten landen. Uitgegroeid tot een congres met allerlei activiteiten:

Oploswedstrijden (individueel en tussen landenteams), lezingen, snel-compositie-wedstrijden, boekverkoop, excursies en een receptie door de Burgemeester. Goede gelegenheid tot onderling contact.

Ditmaal een record aantal deelnemers (schatting: tussen 150 en 180). Het begrip deelnemer moet met een korrel zout genomen worden: wie zich op één morgen in de lounge van Pinehurst Hotel vertoond had, en verder slechts op het strand of elders vertoefd had, werd óók als zodanig geregistreerd.

Hoewel mijn verblijf niet zo extreem op de buitenlucht georiënteerd was kan ik geen verslag schrijven, en moet ik mij beperken tot impressies. Ik kan kort zijn, na wat er in EG 98 over vermeld is.

-België en Nederland waren beide zeer goed vertegenwoordigd.

-Matig succes bij de oploswedstrijden. Hierbij worden zowel orthodoxe, heterodoxe problemen, als studies aan de examinandi voorgelegd. Helaas toch weer een paar incorrecte opgaven, o.a. een onoplosbaar gebleken studie van Fritz. Of zou elke studie eigenlijk eerst zo'n oplos-vagevuur moeten passeren om het certificaat: correct te verkrijgen?

-De openingssessie heb ik niet meegemaakt wegens strandwandeling. Na thuiskomst werd mij meegedeeld dat ik bij ontstentenis van een zekere van Reek benoemd was in de heropgerichte subcommissie voor studies. Deze subcommissie, verder bestaande uit Nadareishvili (voorzitter), Neidze (secretaris), Nestorescu, Roycroft, Falk (die tevens als russische tolk optrad), met Hildebrand en Beasley als meeluisteraars, kwam tot de volgende aanbevelingen:

- a) Maak van EG een officieel orgaan, vóórdát Roycroft er mee stopt;
- b) In het FIDE-Album aparte afdelingen voor winst- en voor remise-studies;
- c) Jaarlijkse publicatie van 2 x 2 geselecteerde studies, uit propaganda-overwegingen.

Roycroft wil richtlijnen opstellen voor het jureren van formele toernooien, en verzoekt juryleden en "toernooirecteuren", hem hun ervaringen te melden. Zelf heb ik een pleidooi gehouden voor het opzetten van een "educatie-programma" voor de niet-georganiseerde schaker, ter overbrugging van de kloof tot de schaakcompositie. Het werd welwillend aangehoord doch afgedaan met de woorden "lange termijn".

-Dat ik op straat werd aangesproken met "Mr.Bent" bleek de voorbode te zijn van de "Chess Engame Study Circle evening", waar Mike Bent een lezing hield over slingers en draaimolens, onder de titel "It's my pleasure". Er was verheugend veel belangstelling, ook onder onze eigen delegaties, die overigens wel kritisch tegenover het gebodene stonden. Als toegift lieten Hildebrand, Neidze en Ettinger (Israel) nog enkele studies zien.

-Vermeldenswaard is hier nog de lezing van Sydenham (President,B.C.P.S.): "Het schaakspel is een taal die op verschillende manieren gehanteerd kan worden. Voor Nigel Short is schaken het medium om de tegenstander te vermorzelen; hoe doet niet ter zake. Voor Jonathan Speelman de mogelijkheid om zijn liefde tot uitdrukking te brengen, en is schoonheid het ideaal". Geïllustreerd met het "onsterfelijke probleem" van Konrad Bayer (negen slagen op de kop van Jut) resp. met-"The Love Chase" van Sam.Loyd. Overigens was deze lezing gewijd aan het werk van T.R.Dawson (1889-1951), grondlegger van het "Fairy Chess", en componist van duizenden problemen en óók nog eens meer dan honderd studies.

-Eindoordeel: Hoewel het Schaakprobleem de boventoon voert heeft de Studie een vaste plaats veroverd. Wie overtuigt zich hiervan door het volgende congres in Alicante te bezoeken?

De Studiecompositie in de jaren 1932-1935 (vervolg)

(vertaling van een artikel van S.M.Kaminer in *Sjachmatnii Ezjegodnik* (Schaakjaarboek), 1e deel, 1932-1935, door Ir. H.J. Donk.)

Om het overzicht ter hand te nemen, zal ik er niet van kunnen afzien uit het beschikbare materiaal per jaar consequent de studies van de afzonderlijke toernooien te sorteren. Zo'n opstelling geschiedt bij voorkeur als aan twee essentiële voorwaarden is voldaan:

- 1) ieder jaar brengt iets nieuws met zich
- 2) het materiaal van de afzonderlijke toernooien is (althans bij benadering) gelijkwaardig.

Het een noch het ander is in de gegeven omstandigheden voorhanden. Zo wees ik al erop dat het werk in hoofdzaak lag in de lijn van het uitdiepen en verder ontwikkelen van eerder bekende ideeën en thema's. Dat het materiaal immers in de afzonderlijke toernooien ongelijkwaardig is, is dermate duidelijk dat ik heel vaak toernooien kan veronachtzamen zonder het risico te lopen belangrijk materiaal niet te behandelen. Tot eer van de Sovjet-componisten ben ik vervolgens genoopt op te merken dat de zwakke toernooien hoofdzakelijk de buitenlandse studietoernooien waren.

Om verwijten te vermijden dat dit niet gemotiveerd is, voer ik hier enige voorbeelden aan.

In het studie-toernooi "Patrie Suisse" 1934/35 werd de eerste prijs toegekend aan een studie van H.Rinck (no 9). We herinneren de lezers aan de studie no 10, gepubliceerd in 1925. Vergelijking met die studie toont aan, dat het idee van de studie van H.Rinck niet nieuw is en dat de toekenning van de 1e prijs slechts kan worden verklaard door de allesbehalve hoge kwaliteit van de inzendingen voor het compositietoernooi.

DIAGRAM 9 : H. Rinck
1e prijs toernooi "Patrie Suisse", 1934/35
wit wint

1.Lf6+ g5 2.Kh2 Dxe2 3.Lc3 Df2 4.Le5 De1 5.g3+ Dxc3 6.Lxc3 mat

DIAGRAM 10 : S.M. Kaminer
Eervolle vermelding toernooi "Sjachmaty", 1925
wit wint

1.Tc2 Dxc2 2.Ld5+ g5 3.La5 De2 4.Lc7 Df2 5.Ld6 Df4+ 6.g3+ Dxc3+
7.Lxc3 mat, 1...Df8 2.Tc4+ Kg5 3.Ld2+ Kf6 4.Tf4+ en wint.

Weinig interessant lijkt mij ook de studie van V.Halberstadt (no 11), die de eerste prijs kreeg in het toernooi van de Neue Leipziger Zeitung, 1932

DIAGRAM 11 : V. Halberstadt
1/2e prijs toernooi "Neue Leipziger Zeitung", 1932
wit wint

1.Tf3+ Kd2 2.Tf2 Kd1 3.Tf1 e1D 4.Txe1+ Kxe1 5.Kg1 Kd1 6.Kf1 Kd2 7.Kf2
Kc3 8.Ke3 en wint.

Men kan nauwelijks een verschil opmerken met een van de sovjet-toernooistudies, no 12 van P.Biscay, bekroond met de 1e prijs in het toernooi "Le Temps" in 1934.

DIAGRAM 12 : P. Biscay
1e prijs toernooi "Le Temps", 1934
wit wint

1.g7 Txg3 2.Pd4 Ld1 3.c7 Lg4 4.g8D+ en wint, 1...Lxb3 2.Pe4 Txe4 3.c7
Tc4 4.g8D en wint.

Tenslotte ontving een studie van de sovjetmeester A.O. Herbstman (no
13) in het internationale toernooi van de krant "Työväen Shakki" de
1e prijs.

DIAGRAM 13 : A.O. Herbstman
1e prijs toernooi "Työväen Shakki", 1935
wit wint

Vergelijkt men deze met de volmaakt analoog aan inhoud zijnde studie
van S.M.Kaminer (Diagram 35 in het vorige EBUR), figurerend in het
toernooi van de krant "Troed", 1935, die men zelfs niet met een
bijzondere vermelding bekroonde, dan komt men ongetwijfeld tot de
conclusie dat het soortelijk gewicht van sovjet-toernooien
onvergelijkbaar boven buitenlandse toernooien staat.

De leidende rol van de sovjet-studiecompositie is evident. Voor
zichzelf spreekt ook de grote hoeveelheid hoge onderscheidingen die
elk jaar door sovjet-componisten in het buitenland worden ontvangen
en het grote kader van zeer goed onderlegde sovjet-componisten.
Regelmatige toernooien, verwezenlijkt door het tijdschrift "Sjachmaty
v SSSR" en de krant "64", en ook de episodische toernooien van een
hele reeks van onze kranten getuigen van een grote populariteit van
de schaakstudie in de SSSR.

Willen al die verhalen hiervoor zeggen dat wij ons tevreden kunnen
stellen met de bereikte resultaten?

Neen. Het gegeven materiaal spreekt ons overtuigend van een zekere
stilstand in de ontwikkeling van de schaakstudie. De afgelopen vier
jaren gaven heel weinig werkelijk nieuws. In hoofdzaak werden vroeger
gevonden ideeën verdiept, waarbij die werken vaak aan een zekere
"organische" ongerechtvaardigheid leden. Bij het streven naar
verwerkelijking van listige moeilijkheden vergeten de componisten af
en toe dat het niet slechts van belang is zijn doel, om die of andere
plannen te verwezelijken, te bereiken, maar dat het nog meer nodig is
dit innerlijk te rechtvaardigen en de passende vorm of uitdrukking
van zijn idee te vinden. Wij wezen reeds op de onnatuurlijkheid van
de bouw van de studies no. 18 en 19 (EBUR no.2), die de componisten
zich veroorloofden om het gecompliceerde idee te verwezelijken dat in
die studie is verwerkt. Men zou een hele reeks analoge voorbeelden
kunnen aanhalen.

Tenslotte willen wij onze jonge componisten waarschuwen voor
buitensporig enthousiasme voor mechanisch ingewikkelde schaakstudies.
Men is verplicht aan het principe van de "rekenkundige" inhoud van
produkten, dat op het gebied van de tweezettige problemen een stevig
nest bouwde, eensgezind weerstand te bieden.

Ter verduidelijking veroorloof ik mij nog twee studies te citeren,
gepubliceerd in 1936 (no 14 en 15). In elk van die studies is de
witte minorpromotie verenigd met het idee de dame af te sluiten,
echter in de eerste ervan is dat moment organisch gecoördineerd, daar
de nieuwbakken loper de dame afsluit, terwijl in de tweede elk van
die elementen rekenkundig bij elkaar opgeteld schijnen.

DIAGRAM 14 : A.V. Kovalenko
"64", 1936
wit wint

1.Pa3 bxa2 2.Ld3 a1D+ 3.Lb1 h4! 4.g8L! Kg4 5.Lxe6+ Kf4 6.Lea2 en wint.

DIAGRAM 15 : A.O. Herbstman
1e prijs toernooi Leningr. Centr. Schaakclub, 1935
wit wint

1.Lc2+ Kxf4 2.Kc1 a1D+ 3.Lb1 Kg4 4.h6 Kh5 5.h7 Kg6 6.h8T! en wint, de toren naar f1 brengen en vervolgens Kc1-c2-c3, Ld3 en Lc4.

We hebben niets tegen een systematische bewerking van afzonderlijke thema's, maar willen de aandacht van de lezers erop vestigen dat zulk werk verbonden is met het risico van enthousiaste recordjagerij in de slechte betekenis van het woord.

Ons schijnt het toe dat de vorm van de volgende bloei van de schaakstudie ligt in het onuitputtelijk combineren van mogelijkheden, in het streven naar het dichterbij de schaakpartij brengen, behoorlijk inhoudrijk aan tweesnijdend spel zijn met wisselende kansen.

De studie, waarin scherp uitgedrukt elementen van de schaakstrijd voorkomen, vond steeds levendig weerklank in het milieu van de schaakpractici. De studie, die een wereldrecord vestigt, is gewoonlijk weinig reëel en vreemd aan de schaakpartij.

Als voorbeeld verwijs ik naar twee studies (no 16 en 17) die de eerste twee prijzen ontvingen in het toernooi van de krant "Troed" van 1935.

DIAGRAM 16 : V.A. Koroljkov
1e prijs toernooi "Troed", 1935
wit wint

1.d7 Ke7 2.Tb8 Lxg3! 3.Ta8! f1D 4.e8D+ Kxe8 5.La6+ Lb8! 6.Lxf1 Kc7 7.La6 e2 8.Lxe2 Lb7 9.Lf3 Kxa8 10.Lxc6 mat.

DIAGRAM 17 : S.M. Kaminer
2e prijs toernooi "Troed", 1935
wit wint

1.h7 Lh5 2.Pf4! gxf4 3.h8D Lg6+ 4.Ka1 Le7 5.Pf3 Lf6+ 6.Pe5+ Ke7 7.Dh4+ Lxh4 8.Pxg6+ en wint.

Heel bekoorlijk is de eerste van hen, die bij een zeldzame spanning een scherp ontwikkelde strijd bevat. De tweede en vijfde zet van zwart zijn prachtig. In die studie komt het niet in iemands hoofd de afzonderlijke elementen te tellen die zij bevat (begin met schaak, opsluiten van de toren, mat), zozeer is zij een organisch geheel.

Studie no 17 bevat een interessante doeltreffend gevoerde combinatie (tweede en zevende zet van wit) en brengt de elementen van de strijd scherp tot uitdrukking in verbinding met actief spel van zwart.

Ons overzicht zou niet volledig zijn als wij niet nog een gebied vermelden: het gebied van de pionnenstudie.

De onovertroffen meester van de pionnenstudie is meester N.D. Grigorjev. In de door hem geproduceerde studies is fijnheid verenigd met een uiterst eenvoudige opbouw. Elke van zijn koene studies kan worden beschouwd als de slotepisode van een partij. In die studies kan een van de paradoxen van het schaakspel niet scherper voor de dag komen: eenvoud in opbouw bij buitengewone fijnheid en inhoudrijk spel.

DIAGRAM 18 : N.D. Grigorjev
1e prijs toernooi "64", 1932
wit wint

1.Kg3! (de voortzetting 1.Kg5 dringt zich op, die niets oplevert vanwege de tegenaanval in de rug door de zwarte koning: 1...Kf3 2.h4 Kg2! 3.h5 Kh3! 4.Kg6 Kg4! 5.h3+ Kh4 =) 1...Ke3 (nu zou zwart wanhopig kunnen proberen in de rug aan te vallen, bijv. 1...Kf1 2.h4 g6 3.Kf4 Kg2 4.h5! gxh5 5.h4) 2.h4 Ke4 3.Kg4 Ke5 4.Kg5 Ke4 5.h5 Kf3 6.Kf5 en wint.

DIAGRAM 19 : N.D. Grigorjev
1e eervolle vermelding toernooi "64", 1935
wit wint

1.Kg4 Ke3 2.c3!! (niet 2.Kd5? Kd2! 3.c3 Kc2! 4.b4 c4 5.b5 Kxc3 6.b6 Kd2 =) 2...Ke4 (een nevenvariant krijgt men met Kd3, waarop 3.Kf5 Kc2 tot remise leidt; 3.Kf3 c4! verliest zelfs voor wit; daarentegen 3.Kf4! Kc2 4.b4 enz. wint, dankzij de voldoende nabijheid van de witte koning) 3.Kg5 Ke5 4.Kg6 Ke6! 5.Kg7!, en vervolgens drie varianten: zie diagram 19a.

- A) 5...Ke7 6.c4 Ke6 7.Kf8! Ke5 (niet redt Kf6 wegens b3) 8.Ke7! Kd4 9.b3 Kc3 10.Kd6 enz.
B) 5...c4 6.Kg6 (niet 6.Kf8? Kf6! =) Ke5 7.Kg5 Ke4 8.Kf6 Kd3 9.Ke5 Kc2 10.Kd4 enz.
C) 5...Kf5 6.Kf8! c4 7.Kf7 Ke5 8.Ke7 enz.

Een onjuist spoor is 1.c3? Kf3! 2.Kh4 Kf4! =.

De ingewikkeldheid van pionnenstudies is de hoofdoorzaak van haar geringe populariteit in brede lagen van schaakspelers.

Wij geloven stellig dat op het ogenblik, tegen de achtergrond van de algemene opgang van de schaakcultuur in onze Unie, pionnenstudies een passende plaats krijgen. Schaakpractici behoren te bedenken, dat bekendheid met de studies van N.D. Grigorjev het hen mogelijk maakt dit moeilijke gebied van het eindspel correct te behandelen.

Wij zijn ervan overtuigd dat pionnenstudies de sterkste verbindingsschakel tussen de schaakpartij en de compositie zijn.

(einde)

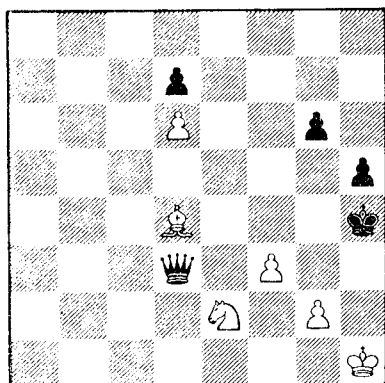

diagram 9

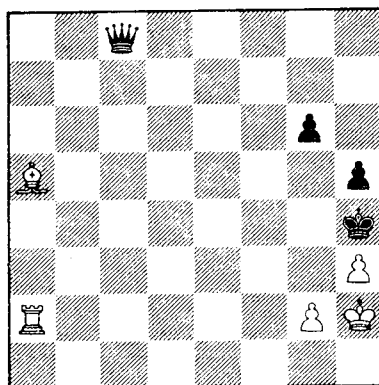

diagram 10

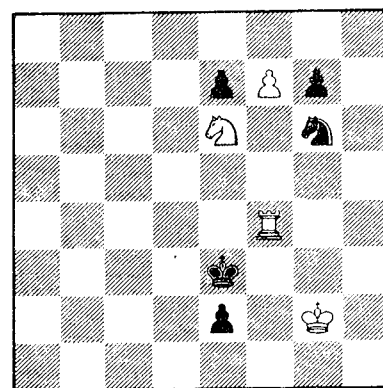

diagram 11

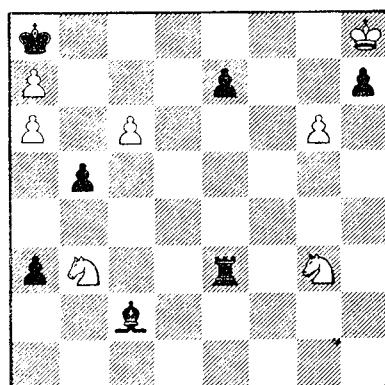

diagram 12

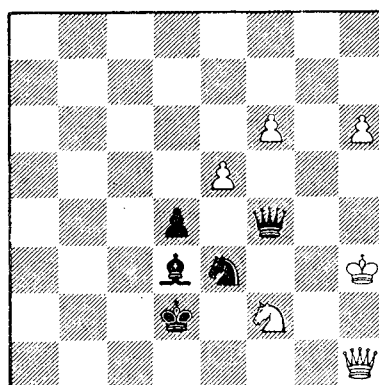

diagram 13

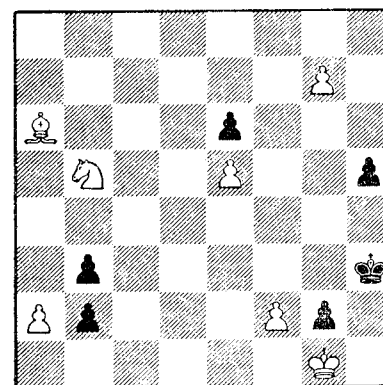

diagram 14

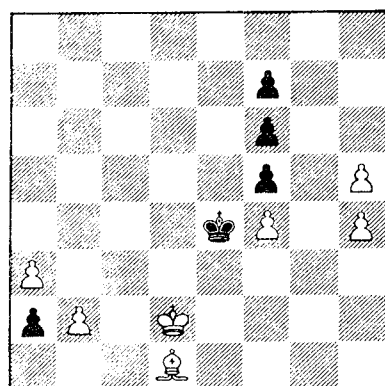

diagram 15

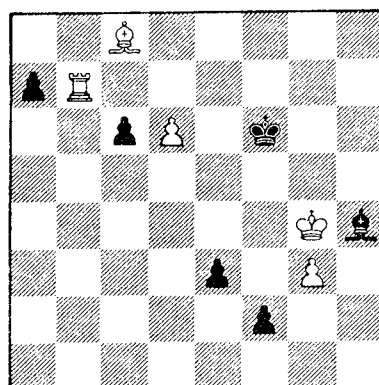

diagram 16

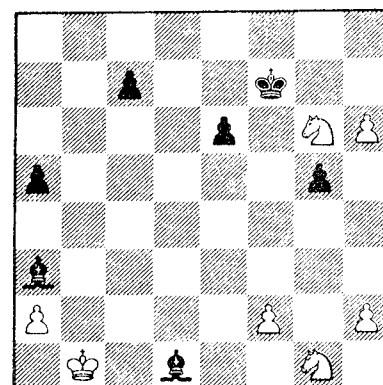

diagram 17

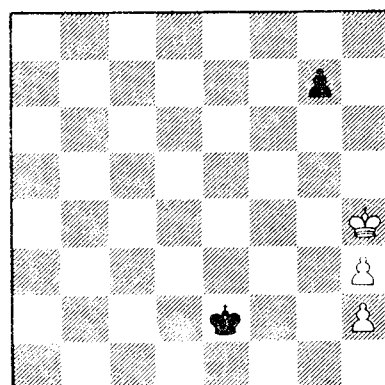

diagram 18

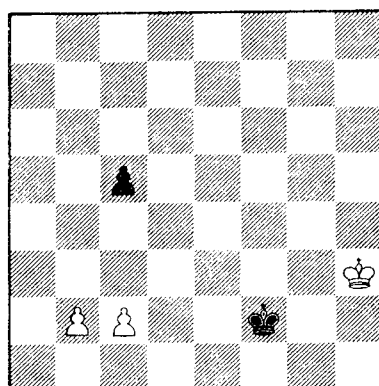

diagram 19

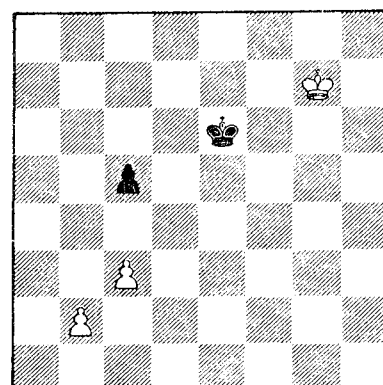

diagram 19a

VERSLAG DERDE BIJEENKOMST ARVES OP 14 OKTOBER 1989

De vergadering vond plaats in het denksportcentrum REMISE in Utrecht en werd bijgewoond door 26 leden.

Mededelingen van het bestuur.

Na het welkomstwoord memoreerde de voorzitter het overlijden van de heer Spinhoven. Zijn rol voor de ontwikkeling van de eindspelstudie in Nederland is van groot gewicht geweest. Het lopende toernooi van Schakend Nederland zal dan ook worden omgedoopt tot het Spinhoven Herdenkingstoernooi.

Ontwikkelingen sinds de vorige bijeenkomst.

- De statuten zijn nu officieel verleden bij het notariskantoor Lubbers en Dijk en gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel in Amsterdam.

De aansprakelijkheid van de vereniging is nu niet langer hoofdelijk. Tevens kan het (andere) voordelen bieden om als rechtspersoon naar buiten op te treden.
- De penningmeester stelt voor de kontributie voor 1990 op fl. 50,- te handhaven, met als globale verdeelsleutel: Fl 15,- tbv het tijdschrift, fl. 15,- voor het (gratis) boek, fl. 10,- voor de verzendkosten van de secretaris en drukkerij, en fl. 10,- voor overige uitgaven.
- Voor de te vormen kaskommissie meldt zich staande de vergadering de heer van Breukelen.
- Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de voorzitter van de Bond van Probleemvrienden (ons lid de heer Schogt). Van onze kant waren de voorzitter en vice-voorzitter bij het gesprek aanwezig. Voorlopig is overeen gekomen over te gaan tot samenwerking wat betreft de winkel, het archief en de bibliotheek.
- Nu het ledental de 50 overschreden heeft (per 15/11/89: 62) kan op een hernieuwde subsidie ad fl. 2000,- van de A. Rueb Stichting worden gerekend. Deze zijn bestemd voor de uitgave van een INDEX op EG, waar B. de Heer aan werkt, en een nieuw uit te geven boek.
- Eventuele aansluiting in KNSB/FIDE verband wordt uitgesteld tot 1990.

Informatie over het FIDE kongres in Bournemouth:

- Dhr. Mees is benoemd in de FIDE-subkommissie voor eindspelstudie.
- Dhr. van Reek is benoemd tot internationaal arbiter met name met het oog op het te verschijnen FIDE-album 1986-1988. (Rusinek als directeur, Hoch en Nestorescu als mede-arbiters.).
- Het is zeer waarschijnlijk dat dhr. Marwitz op het volgende kongres tot FIDE-meester wordt benoemd.

Verkoop van boeken en het tijdschrift.

- The Ultra Modern Endgame Study heeft tot dusverre fl 2500,- terugverdiend. Helaas loopt de winkelverkoop matig. Miniatures verschijnt op de dag van deze vergadering (en vond daar zeer gretige aftrek HHG); kosten fl 3000,-. Het 'MANN'-boek verschijnt in 1990. 'Works of Simkhovitch' in het voorjaar.
- Het derde nummer van het tijdschrift is uitgebreid en bevat zeer interessante artikelen o.a. over de registratie van alle gepubliceerde eindspelstudies op een komputer-data base, en de samenwerking tussen ons lid Timmer en Kasparjan. Het laatste nummer van de eerste jaargang wordt omstreeks 4 december uitgebracht. De tweede jaargang zal van start gaan met een naam en een nieuwe omslag.

Public Relations.

- De secretaris heeft alle geïnteresseerde niet-leden aangeschreven.
- De heer van Gunst heeft 'flyers' uitgedeeld op de Open kampioenschappen in Dieren.
- Enkele besprekingen van de ARVES-boeken zijn verschenen en waren onverdeeld gunstig.
- Binnenkort zal een tweede optreden bij MAN en PAARD (radiatorrubriek van Hans Bthm) volgen.
- Negatieve punten: de beoogde rubriek in New in Chess is er (nog?) niet van gekomen. Schaakjournalisten met als uitzondering ons lid Steijn tonen wining of geen belangstelling.
- Opnieuw moet worden gezien in hoeverre lezingen tot meer interesse bij met name de (zeer jonge) jeugd kan leiden.
- De heer Schogt herinnerde nogeens aan de mogelijkheid om in te zenden voor het WCCT (zie het tijdschrift # 1).

VOORDRACHT DOOR DE HEER MARWITZ

Onder de titel 'Eindspelkunst: de kunst van het schaakspel gaf de heer Marwitz een puntige en geestige lezing over het onderwerp. Hij wees op het wijdverbreide misverstand dat een eindspelstudie een volmaakt gespeeld eindspel van twee grootmeesters zou zijn. Aan de andere kant kritiseerde hij de te luchthartige presentatie van idee-schetsen als eindspelstudies, laat staan -kunst. Ook gaf hij aan weinig brood te zien in het zoeken naar nieuwe wegen zoals in de Ultra- moderne eindspelkomposities gebeurt. Zijn voordracht werd besloten met een grandioos meesterwerk van de romanticus Somov-Nasimovitch.

Voor degenen die er niet bij waren is het te hopen dat de heer Marwitz zijn lezing als artikel publiceert.

Presentatie Miniatures en Komponistenparade

Na de lunchpauze gaf Jan van Reek een toelichting met voorbeeld op zijn nieuwe boek: Miniatures. Tenslotte volgde traditiegetrouw een presentatie door een aantal komponisten van recent werk, hetgeen tot soms scherpzinnige commentaren leidde.

Al met al een geslaagde dag in een geanimeerde sfeer. H. Grondijs

Eenvoud is het kenmerk van het ware

Dit citeerde Hans Bouwmeester in zijn boek *Schaakstukken spelen U voor*, bij diagram 20. Een winststudie van Paul Heuäcker, die 30 jaar geleden zo'n indruk op mij maakte dat ik ben gaan componeren.

DIAGRAM 20 : Paul Heuäcker
Neue Freie Presse (Wenen)
1930
wit wint

1.La7! La1 2.Kb1 Lc3 3.Kc2 La1 4.Ld4!! Lxd4 5.Kd3 La1 6.Ke4

"Dat brilliante ideeën met een minimum aan materiaal uit te drukken zijn leert on Heuäcker" besloot Bouwmeester. Terecht! Maar Ward Stoffelen schreef in zijn rubriek *Eindspel en -studie* van november 1984, dat men Anatole Mouterde onrecht zou aandoen, moest men hem niet vernoemen als de voorganger van de "Letztform" van Heuäcker.

DIAGRAM 21 : Anatole Mouterde
Sydsvenska Dagbladet
Snällposten, 1914
wit wint

1.h6 Ld4 2.Lc5! La1 3.Kb1 Lc3 4.Kc2 La1 5.Ld4!! (de voltreffer) Lxd4 (5...exd4 6.Kd3) 5.Kd3 La1 7.Ke4 en wint door blokkade van de pion e .

In *Schakend Nederland* publiceerde ik in 1963 onderstaande studie, met het identieke minimum-materiaal. Daaruit het maximum te puren, was het streefdoel.

DIAGRAM 22 : Ignace Vandecasteele
Schakend Nederland
1963
wit wint

1.h6 Lc3 2.Kb3 La1 3.Ka2 Lc3 4.La5! Ld4 5.Lb6! Lc3 6.Kb3 La1 7.Kc4 e4 8.Ld4 Lxd4 (8...e3 9.Lxa1 e2 10.Lc3 en wint) 9.Kxd4 Kf3 10.h7 en wint

Steeds met hetzelfde materiaal zijn de twee volgende studies, die ik voor dit tijdschrift heb voorbehouden:

DIAGRAM 23 : Ignace Vandecasteele
EBUR
1989
wit wint

De witte pion staat nog op h4! De studie splitst zich, na de 2e zet van zwart, in twee verschillende winstvarianten: A en B.

1.h5 Lc3 (i) 2.h6 (ii) en nu:
A) 2...Kg4 3.Kc2 Ld4 4.Lc5 (iii) La1 5.Lb4 (iv) e5 6.Lc3 Lxc3 7.Kxc3 e3 8.h7 e2 9.Kd2 en wint
B) 2...Kf3 3.Kc2! (v) Ld4 4.Lf8 (vi) e4 5.Lg7 e3 6.Lxd4 e2 7.Kd2 en wint

- i) 1...Ld8? 2.Lxe5+ K- 3.h6
- ii) 2.Kc2? Ld4 3.Lc5 Lxc5 4.h6 Lf8 5.h7 Lg7 =, 3.Kd3 Kf3! 4.h6 La1! 5.h7 e4+ =
- iii) 4.Kd3 Kf5 5.h7 La1 6.h8D e4+ en 7...Lxh8, 4.Lb4? e4 5.Lc3 Kh5 6.h7 Kg6, 4.Lf8? e4 5.Lg7 Kf5 =
- iv) 5.Ld4? Lxd4 6.Kd3 Kf5 etc.
- v) Aanstonds 3.Lf8 faalt op 3...e4 4.Lg7 La5 5.h7 e3 6.h8D e2+ 7.Kc2 e1D =
- vi) Nu dat de zwarte koning op f3 staat faalt oplossing A met 4.Lc5, maar daarentegen lukt hier de zet 4.Lf8, die in A zou falen.

Tenslotte een winststudie, waarin wit op de 2e zet de goede kant op moet, en die ligt niet voor de hand:

DIAGRAM 24 : Ignace Vandecasteele
EBUR
1989
wit wint

1.Lc7! Lc3+ 2.Ka2! (2.Kb1? Kg2 3.La5 Ld4 4.Lb6 Lc3 5.Kc2 La1 6.Ld4! Lxd4 7.Kd3 Kf3! 8.h7 La1 9.h8D e4+ 10.K- Lxh8 en zwart wint) 2...Kg2 3.La5 Ld4 4.Lb6 Lc3 5.Kb3 La1 6.Kc4 e4 7.Ld4 Lxd4 8.Kxd4 Kf3 9.h7 en wint

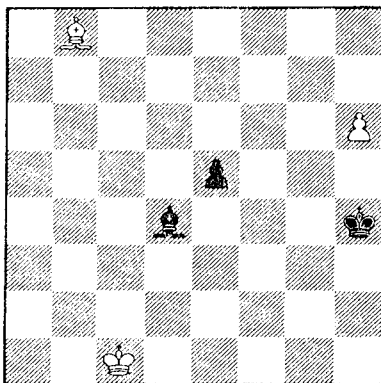

diagram 20

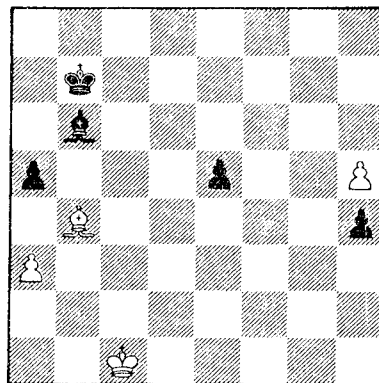

diagram 21

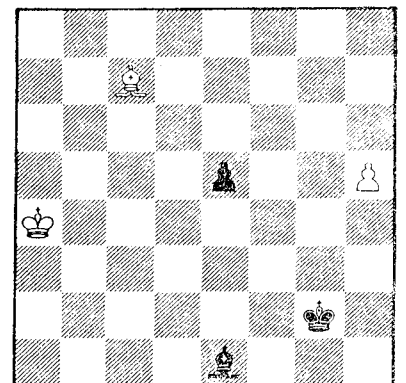

diagram 22

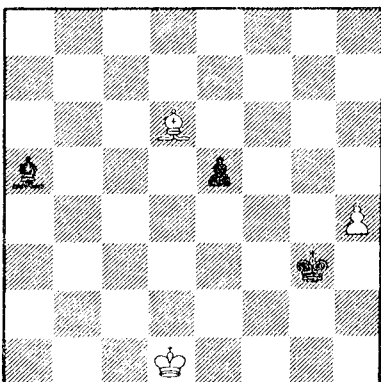

diagram 23

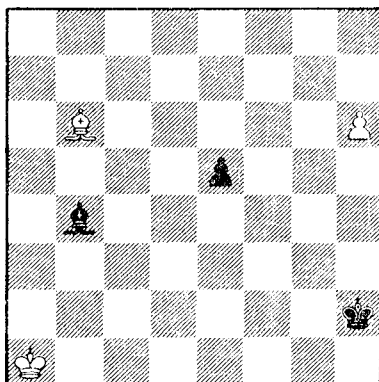

diagram 24

Ignace Vandecasteele

INDEX EBUR

1e jaargang 1989

diagrammen - index

naam	nummer/diagram	naam	nummer/diagram
I. Akobia	4/4	V.I. Kondratjev	2/3
N. Bakke	2/5	A.G. Kopnin	2/3
R. Bertholee	2/1	V.A. Koroljkov	2/14, 3/23, 3/24, 4/16
Z.M. Birnov	2/23	A.V. Kovalenko	4/14
P. Biscay	4/12	M.S. Liboerkin	2/13, 2/19, 2/24, 3/25, 3/26, 3/29, 3/31, 3/32, 3/33, 3/34
G. van Breukelen	2/7	H. Mattison	1/7 t/m 1/15
V.A. Bron	2/21	M. Matous	4/5
A. Chatsjatoerov	4/8	H.D.B. Meijer	1/6
N. Cortlever	3/8 t/m 3/14	A. Mouterde	4/21
H.J. van Donk	2/8	E.N. Nasimowitsj (Somov)	3/27
H. Enserink	4/3	O. Ojanen	2/2
L. Falk	1/3	R. Olthof	1/1, 1/2
H. Gininger	2/20	D.F. Petrov	2/18
H. Goldsteen	4/2	J. van Reek	4/3, 4/6
N.D. Grigorjev	4/18, 4/19	H. Rinck	3/38, 4/9
V. Halberstadt	4/11	A.J. Roycroft	2/9 t/m 2/12
H. van der Heijden	2/6	A.S. Selesniev	2/6b
A.O. Herbstmann	4/13, 4/15	A.S. Seletzky	3/37
M. van Herck	1/4	F. Simkhovitch	3/15, 3/16
P. Heuäcker	4/1, 4/20	L.D. Staroverov	3/34
A. Hildebrand	1/17	R. Timmer	3/7
V. Jakimtsjik	2/15	A.A. Troitzky	2/16, 2/17, 3/20, 3/36, 4/7
S.M. Kaminer	3/30, 3/35, 4/10, 4/17	I. Vandecasteele	4/22, 4/23, 4/24
G.M. Kasparjan	1/16, 2/22, 3/1 t/m 3/6, 3/7, 3/22	A.I. Zintsjoek	2/4
A.P. Kazantsev	3/21, 3/34		
M.G. Kliatsjkin	3/17		
L.I. Koebbelj	1/5, 3/18, 3/19, 3/28		

auteur-index

auteur	artikel	nummer/blz
-	Aankondigingen	1/14
N. Cortlever	Bewerkingen van een studie	3/4
H.J. van Donk	Een prachtig geschenk	1/5
H.J. van Donk	Het ARVES-archief	1/6
H.J. van Donk	Voordracht	2/8
H. Grondijs	Nederlandse Vlaamse vereniging voor schaakeindspelstudie: verslag van de oprichtingsvergadering	1/7
H. Grondijs	Notulen tweede ledenvergadering ARVES	2/4
H. Grondijs	De eerste ARVES-bijeenkomst	2/6
H. Grondijs	In preparation: Works of Simkhovitch	3/8
H. Grondijs	Verslag derde bijeenkomst ARVES	4/11
H. van der Heijden	Statistiek	3/16
S.M. Kaminer	De studiec compositie in de jaren 1932-35, deel 1	2/13
S.M. Kaminer	De studiec compositie in de jaren 1932-35, deel 2	3/10
S.M. Kaminer	De studiec compositie in de jaren 1932-35, deel 3	4/6
G.M. Kasparjan	Correcties	3/3
W.J.G. Mees	De onbekende Mattison	1/9
W.J.G. Mees	Impressies uit Bournemouth	4/5
R. Olthof	Redactioneel	1/1
R. Olthof	Een hommage aan de Feijter	1/2
R. Olthof	Redactioneel	2/1
R. Olthof	Redactioneel	3/1
R. Olthof	Redactioneel	4/1
J. van Reek	Met een bord voor je kop in Boedapest	1/3
J. van Reek	Overzicht van eindspelstudietoernooien	3/6
J. van Reek	Het blijft tobben	4/3
A.J. Roycroft	Two Bishops against Knight - once more!	2/10
R. Timmer	Etoedi Stati Analizi	3/2
I. Vandecasteele	Eenvoud is het kenmerk van het ware	4/13